

קשר מראשית

מרכז חינוכי לגיל הרך
קיבוץ כפר הנשיא

עלון מס. 6
1996

5+

תוכן העניינים

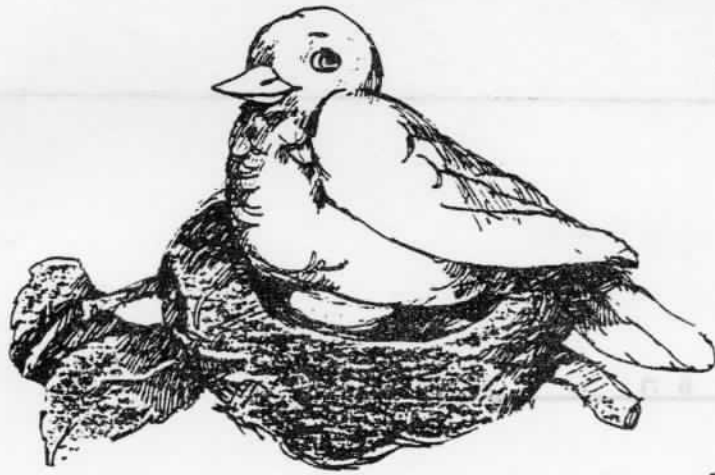
הנושא העמוד

- משולחן המנהלת - - - - - 1
- לאהוב ולכייף עם המוסיקה - - - 3
- קטעים מתוך סיכומי ישיבות
- ההנהלה הפעילה (7-10/96) - - - 4
- בריאת העולם - - - - - 8
- טיול בכותנה - - - - - 10
- המשך בריאת העולם - - - - - 11
- עושים שלום - - - - - 12
- שיר - "אל" - - - - - 18
- נשים וקריירה - - - - - 19
- המשך בריאת העולם - - - - - 20

עורכת: טרי לפינג
הקלדה: שרון גולדברג
הגהה: רמה זולטי
הדפסה: ווילי

משולחו המנהלת

להורים ולקוראינו שלום רב!

העשרה

הגדרת המילון: "העשרה" -

מתן עושר, הבאת עושר.

בהגדרה של מערכת הגיל הרך, מדובר בחלק החינוכי שבא בתוספת ליום החינוכי הרגיל.

כמנהלת הגיל הרך, אני גאה לספר לכם שהמערכת שלנו התברכה בצוות מחנכות מקצועיות, אשר מתיחסות לעבודתן ברצינות ובמסירות רבה. מהן - גננות, מורות בתחומים שונים ומחנכות מוסמכות לגיל הרך. יש ביניהן כאלה שהיום באמצע לימודי גננות, סיעות גננות, ובלימודי יום בשבוע בקורסים שונים ב"אורנים". לכולן ניסיון בעבודה עם ילדים תוך הבנת הצרכים השונים של הילדים ויצירת קשר עימם ברגישות, כבוד וחום. אנו נהנים ממערכת עם בסיס מקצועי טוב ויציב. בסיס כזה מאפשר לקיים חוכנית העשרה לצוות ולילדים בנושאים שונים. להרחיב את הידע הכללי, לאפשר התנסויות חוויתיות שונות ולצייד את הצוות והילדים בכישורים וכלים שונים כדי לקחת איתם לכל מקום וזמן בחייהם. תוכנית ה"העשרה" מחולקת לשני חלקים: לילדים ולצוות.

הילדים - מקבלים במשך השנה, במפגשים חד-שבועיים, מאנשים שונים שאינם מהצוות החינוכי הקבוע, שיעורים בנושאים הבאים:

בית התינוקות ופעוטון צופית - נפגשים עם דורית רוזנקרנץ לשיעור בפעילות במוטוריקה גסה. השיעור משלב הדרכת הצוות בעבודה עם ילדים תוך הפעלתם. בהזדמנות זו מקיימת דורית מעקב על ההתפתחות המוטורית התקינה של הילדים.

גנון שחר - מוסיקה תנועה
משק ילדים
- 2 קבוצות עם מיכל גלוק.
- יקבלו הילדים מאורלי במסגרת היום הרגיל, בזמן קבוע במקלט תנועה.
- פגישה קבועה עם אריה שחר להיכרות ולטיפול בבעלי חיים.

גן שקד - מוסיקה משחקי תיאטרון משק ילדים
- 2 קבוצות עם מיכל גלוק.
- 2 קבוצות עם רות נאי.
- עם אריה שחר.

גן רימון - מוסיקה משחקי תיאטרון משק ילדים סיפריה
- 2 קבוצות עם מיכל ג.
- 2 קבוצות עם רות נאי.
- עם אריה שחר.
- 4 קבוצות עם רחל גינת.

כל מדריכי ה"העשרה" התבקשו ע"י שרי לכתוב לעלון ולספר על אופן עבודתם והנושאים השונים שהם מביאים לילדים. תקראו על כך בקרוב.

תכנית ה"העשרה" לצוות החינוכי תועבר בשני אופנים:

1. סדנאות אחה"צ אשר תתקיימנה בכפר הנשיא
2. סדנאות יום עם קיבוצים אחרים בחסות המועצה
3. במסגרת ישיבות הצוות החד-שבועיות של כל צוות בבית הילדים.

בתכנית:

קורס החיאה:

מיוחד כמחנכות הגיל הרך ובחסות המועצה. יתקיים במסגרת של יום שלם ויועבר בארבעה מועדים שונים על מנת להבטיח השתתפות מקסימלית של כל הצוותים החינוכיים הקשורים למועצה.

תיקשורת בין אישית:

סדנא אחה"צ בהדרכת שושי קרופרו.

תזונה נכונה:

טוטסי תפגש עם כל צוות במסגרת ישיבות הצוות ותדבר על עקרונות וחשיבות התזונה הנכונה באופן כללי וספציפית לגבי כל בית וגיל הילדים אשר בו. יחד איתה ירכיב הצוות תפריט אשר יענה על מרכיבי התזונה הטובה לילדים.

נושאים אלה הם בשלבי התהוות מתקדמים ביותר והסדנאות תתקיימנה במהלך החדשים הקרובים.

נושאים נוספים שטרי ואני בודקות ומעונינות להגיש לצוותים הם: "אלימות בין ילדים", "סיפורת ילדים", "שפת גוף ותקשורת עם ילדים", מוסיקה ותנועה".

והרי אין סוף לרעיונות ולנושאים שאפשר להתעשר מהם!

עד שתקראו שורות אלה כבר יתחילו חלק משיעורי ה"העשרה" לילדים. אז שנצא לדרך בשעה טובה. למיכל, רחל, רות, אריה ודורית, שתצליחו במלאכתכם. לכולנו הרבה עושר ואושר.

בברכה עירית.

לאהוב ולכייף עם המוסיקה

בעתיד הקרוב מאד אתחיל שוב ללמד שעורי מוסיקה בגנים ובגנון

ונתבקשתי לומר מספר מילים על העניין - ובכן:

בשעורי המוסיקה לגיל הרך - הדגש מושם על תנועה ותגובה למוסיקה

ומרכיביה:

כאשר הפעולות באות כתגובה:

לעוצמה P-F (פיאנו - פורטה),

למשך - סטקטו לגטו (קצר - ארוך),

לזיהוי קטעים שחוזרים על עצמם ועוד ועוד.

אנו גם נלמד מקצבים יסודיים ודקלומים המדגישים את המוסיקה שבשפה.

דרך המוסיקה נלמד סובלימציה (עידון): להתחיל, לעצור, להתמצא במרחב

ולנוע בלי להתנגש בשכן.

עידון ע"י תנועה מבוקרת - ועוד ועוד,

כאשר המטרה העומדת מעל לכל היא

לאהוב ולכייף עם המוסיקה.

אז שיהיה לכולנו מוסיכייף.

מיכל גלוק.

מפי הטרף:

מגן שקד:

לפיד (3) שר בחצר:

"מים, מים, מיפ, מים,

הוי מים וסבון!"

קטעים מתוך סיכומי ישיבות ההנהלה

הפעילה של הגיל הרך יוליה-אוקטובר

נוכחות: דנה, טרי, עירית, איילת, ג'קי, נחמה, אורלי, מיכל ד., קטיה, זיוה.

עמיד בית התינוקות בספטמבר 96:

עפ"י מידע שיש בידינו היום, לא צפויות לידות לפני אוקטובר 96. אי לכך לא יהיו תינוקות מהמשק, העתידיים להכנס לבית התינוקות בספטמבר 96 לאחר יציאת הילדים לפעוטון. עלו שאלות לגבי פתיחת בית התינוקות עבור ילדים מבחוץ. לאחר דיון, סוכם, כי באופן עקרוני, ההנהלה לא רואה צורך לפתוח את בית התינוקות עד לכניסת ילדים מהמשק - בגלל אי-רווחיות. תמונת מצב אמיתית תתברר במשך הזמן, כאשר יהיו בידינו יותר פרטים.

השתלמות:

מיכל ד. ביקשה לצאת להשתלמות של מלכה האס לשנת הלימודים הקרובה ספטמבר 96. מחיר ההשתלמות 2800 ש"ח. הבקשה התקבלה.

תשלום עבור "מסתכלות" מתל-חי:

בישיבת הנהלה שהתקיימה ב-12.12.95, הוחלט שהכסף עבור "מסתכלות" מתל חי ינתן לבית הילדים לטובת קניית ציוד וגיבוש הצוות ולא אישית לגננת או למטפלת המובילה. ג'קי הגישה ערעור על ההחלטה בטענה שהכסף שייך לה בלבד וההנהלה פועלת נגד החוק. התפתח דיון, בו הובהר שאת החלטות ההנהלה יש לקיים וערעורים יתקבלו וידונו בדרכים המקובלות. כמו כן חזרה על עצמה הטענה שהצוות כולו שותף ואחראי לאימון ה"מסתכלת" ולכן יש להעביר את הכסף לטובת בית הילדים. ג'קי ועירית תבררנה שוב את הנושא במוסדות המתאימים והנושא יחזור לדיון באחת ההנהלות הבאות.

שעורי תנועה:

עלה לדיון נושא שעורי תנועה- מבחינה התפתחותית וחינוכית, יש חשיבות רבה לקיים שעורי תנועה. לכן יש לדאוג ששעורים אלה ינתנו ע"י מורה מקצועי. עלו מספר רעיונות ועלתה גם האפשרות לקחת מורה מקצועי מבחוץ. לאחר בירור פרטים הנושא יחזור לדיון בהנהלה.

במשך השנה עלו נקודות שונות למחשבה בנושא הפורום המאכלס את ההנהלה הפעילה ותפקודה. הועלה שוב נושא הדליפות מהישיבות וחברות ההנהלה קיבלו תזכורת נוספת על שמירת דסקרטיות. עלתה השאלה לגבי השתתפות מובילות שכירות כחברות הנהלה. התפתח דיון והוחלט שמובילות שכירות תמשכנה לשבת בישיבות ההנהלה מתוקף תפקידן והאחריות שהן קיבלו בתור מובילות. כמו כן סיכומי ההנהלה יגיעו לכל עובדות הגיל הרך. סדר היום של ישיבות ההנהלה יפורסם מראש ויאפשר לכל אחת מחברות הצוות (הן חברות משק והן שכירות) להשתתף בדיונים. הנ"ל תקף גם לגבי הורים - אלא אם הוכרז שהישיבה סגורה.

כסף עבור "מסתכלות" מתל-חי:

עיריית יצרה קשר עם נציגים מתל חי על מנת למצוא הסדר אחר להעברת התשלום ישירות למערכת - לא נמצא פתרון. כמו-כן ביררה את הנושא מבחינה משפטית אבל עו"ד קופרשמידט. הנושא הובא בפני ההנהלה הציבורית ושם הובהר שכל עוד הכסף רשום על שמו של אדם פרטי, אין ביכולתה של המערכת לחייב את אותו אדם להעביר הכסף לרשות המערכת. הוחלט שנושאים הקשורים במוסדות חוץ ובעניינים פיננסיים, ידונו בהנהלה הציבורית. בנוסף הוחלט כי מתוך רצון לשנות את מדיניות תל-חי ואורנים בנושא מתן התשלום (יש עוד קיבוצים שמתחבטים באותה בעיה) ועל מנת לתת זמן למחשבה ובדיקה חוזרת של נושא ה"מסתכלות" מתל-חי לא, לקבל "מסתכלות" מתל-חי לשנת לימודים זו - תשנ"ז.

* * *

התקיימה פגישה בין שריטה וצילה (המזכירות), ג'קי ועיריית על מנת לברר את נושא הכסף מתל-חי ולבדוק יחד עם ג'קי את עמדתה לגבי עבודתה במערכת חינוך קיבוצית על אופיה המיוחד. שריטה הוזמנה להנחות דיון שנסוב סביב השאלה - מה יעשה עם הכסף עבור המסתכלות שהיו בשנה"ל תשנ"ו לאחר דיון, שבו כל אחת יכלה להביע את מחשבותיה ורגשותיה, הגיעו המובילות להבנה והסכמה שהכסף יכנס לבית הילדים.

דו"ח:

- מקלט תנועה** - באחריותה של טרי לארגונו ולסידור לוח הזמנים.
פעוטון אורן - נסגר לשנה עקב מיעוט בילדי משק. הבניין עובר לשימוש הקיבוץ.
המעברים - בשעה טובה עברו כל הילדים למשכנם החדש. ישנם מסי בתים שעדיין יש בהם מקומות פנויים. בהנהלה הקרובה יתקיים דיון לבדיקה והערכה של המעברים שנעשו.
ימי העדרות - עיריית תעבור בין הצוותים כדי לקבל תמונה מדוייקת של ימי העדרות קבועים של כל עובדת ותנסה להכין מערך מסודר וקבוע של מחליפות.
- זמן קבוע לישיבות ההנהלה נקבע לימי ראשון בשעה 13:45.

שעורי העשרה:

טרי ביקשה לבדוק עם ההנהלה את תנאי העסקתם של האנשים המעבירים את שעורי ההעשרה, ולעגן תנאים אלה במסגרת אחת, שמערכת הגיל הרך יכולה לעמוד בה מבחינה כספית.
הוחלט ששעורי העשרה, יהיו שעה, אשר תכלול את הפעילות הישירה עם הילדים ואת ההכנה הנדרשת לקיום השיעור ולארגונים שלפני ואחרי השיעור.
בנוסף לזאת ינתנו שני ימי-הכנה מרוכזים לשנה.

עלון "קשר מראשית":

טרי הביאה בפני ההנהלה את הקושי בהוצאה סדירה של העלון מידי חודש. לטענתה, איננה מקבלת את החומר הכתוב לעלון בזמן הנדרש ומבקשת לבדוק עם ההנהלה, האם יש חשיבות לפרסומו של העלון ואם כן, איך אפשר להבטיח הוצאתו בזמן.
טרי אף ציינה שהיא רוצה להמשיך להיות עורכת העלון.
הברות ההנהלה סיפרו על תגובות חמות שהתקבלו מקוראי - העלון והמליצו בחום להמשך קיומו. עלו מספר רעיונות לגבי צוות כותבים אשר יעבוד בשיתוף עם טרי.
סוכם שבשיחות צוות, תבדוק טרי עם הצוותים וימונה "כתב" (הורה או מטפלת) מכל בית.

ציוד למנוחת צהריים:

שימוש במיטות או במזרונים בבתי הילדים היה נהוג עד כה עפ"י אופי עבודתה של כל מטפלת. הנושא לא היה קבוע והיו תזוזות רבות של ציוד מבית לבית לתקופות קצרות. מתוך דרישה של הורים לספק מיטות לילדיהם בפעוטון, עכה הנושא של חשיבות שנת הצהריים במיטות. התפתח דיון והועלו הנקודות:
- הבתים קטנים והמיטות, אשר משמשות את הילדים לזמן כל כך קצר במשך היום, תופסות שטח "יקר" אשר מנוצל לפעילות עם הילדים.
- העברת הציוד כל פעם מחדש הפכה למטרד ובדרך זו הרבה ציוד נעלם ונדרש לחדש אותו פעמים רבות.
הוחלט: בבית התינוקות יהיו מיטות לול. בפעוטון לא יהיו מיטות. הילדים ישנו על גבי מזרונים. צוותי הבתים יבטיחו את נקיונם של המזרונים ואת שמרנות החדר הרצוייה בחורף.

תקנים

במספר בתי ילדים ישנם מקומות פנויים אשר לא התמלאו עדיין ע"י ילדים מבחוץ - מצב זה גורם במידה מסוימת לאי-עמידה בתקנים (יחס ילדים ליום עבודה), נעשים נסיונות למלא מקומות אלה בעזרת פרסום אזורי.

מסיבות בגיל הרך:

קיום מסיבות באמצע היום בגיל הרך בהשתתפות ההורים, פוגע ביום העבודה של ההורים ונמנע מחלקם להשתתף. אי לכך אין לקיים מסיבות אשר מצריכות את השתתפות ההורים באמצע היום.

מעברים:

נעשתה הערכה לגבי המעברים בספטמבר 96 ועלו מספר נקודות לבדיקה ולשיפור.

קורס עזרה ראשונה והחייאה:

יתקיים במועצה בארבעה מועדים שונים על מנת לאפשר לכל הצוות החינוכי בגיל הרך להשתתף. הקורס חובה לכל העובדות.

ארוח קיבוצים במקרי - חירום ("ענבי זעם"):

המועצה נערכת וכל קיבוצי דרום - עמק החולה התבקשו לארח בעת צרה את 21 הקיבוצים הנמצאים בקו האש. הקיבוצים שיגיעו אלינו במקרה חרום: הגושרים, ברעם, ויפתח.

תזונה:

טוטסי תעבור בין הצוותים במסגרת ישיבות הצוות שלהם ותדבר איתם על תזונה נכונה בגיל הרך. יחד איתה ירכיב הצוות תפריט שבועי המתאים לגיל הילדים איתו הוא עובד.

בטיחות בהקמות:

התחיל דיון בנושא בטיחות בהקמות. עלו מספר נקודות: הנושא לא סוכם ויחזור לדיון באחת ההנהלות הבאות.

דו"ח:

- שולה שוורץ הודיעה על התפטרותה. היא מסיימת את עבודתה לאחר 4 שנים בכפר - הנשיא. את מקומה תמלא איריס נסימוב שתתחיל ב-3/11. לשתיהן בהצלחה.

- שעורי העשרה: -רות נאי התחילה בשעורי משחקי - תאטרון לגנים. -מיכל גלוק תתחיל בשבוע הבא בשעורי המוסיקה. -רחל גינת תתחיל אחרי חנוכה בשעורי ספריה.

הכנת תקציב 97:

לצורך הכנת תקציב הגיל הרך לשנת 97, בדקה ההנהלה את צרכי המערכת ומטרות הענף לשנה זו. הנושא לא סוכם, הדיון בו ימשך בהנהלה הבאה.

סיכמה: מיכל דדוש.

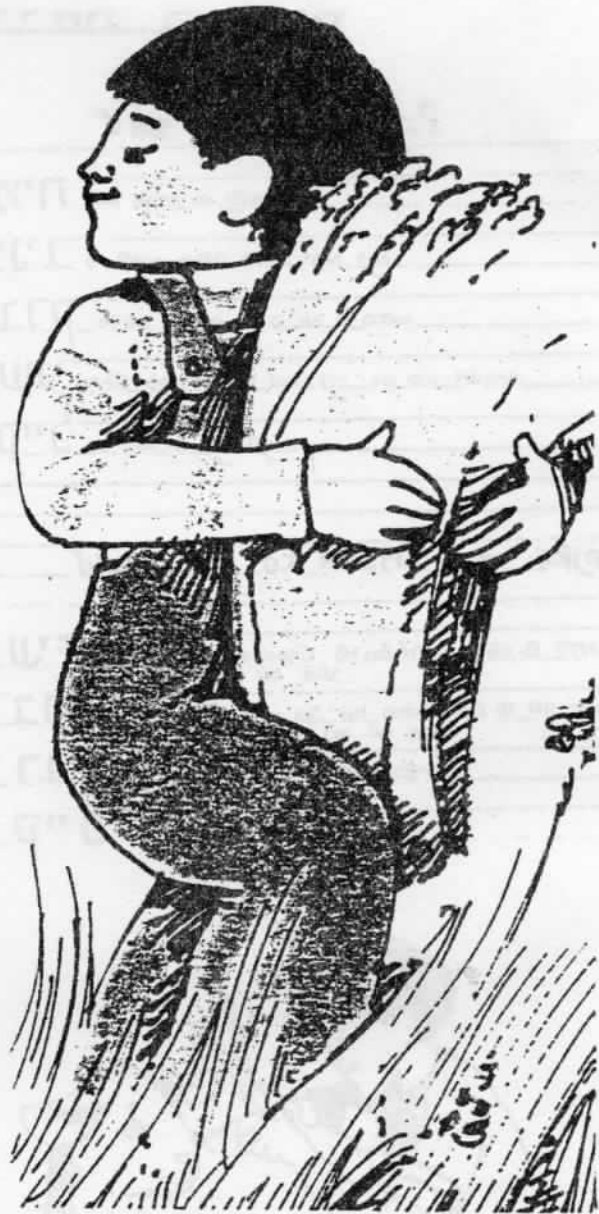
טיול לכותנה

(גן שקד)

נסענו לשדות הכותנה
ראינו את הקטפות בזמן הקטיף,
התרשמנו מאד מן העגלה המתהפכת.
שופכת את הכותנה למהדק.
כל ילד בתורו טיפס בסולם
כדי לראות את המהדק בפעולה.
התפלשנו בתוך ערימת הכותנה הרכה.
גדי הסביר לנו על מבנה הכותנה.
ראינו את הפרח, את ההלקט.
ניסינו להפריד בין הגרעין לכותנה.
כשנשאלו הילדים - "מה אפשר להפיק
מן הכותנה?" , ענה שגיב ללא היסוס:

ל ח ס !!

יוחאי אמר שהוא לא יורד לכותנה
כי הוא פוחד מן הצמר של הכבשים...
בסיום הטיול, התקלחנו במקלחת
קיבוצית בגן... והלכנו לישון
עייפים ומרוצים.

מפי הטר:

קויל בשרותים לרמה:

"רמה, איפה יש עוד

מפיות לטוסיק?"

קים (צ) שואלת את אמא טרי,

קים: "אמא, לכל החיות יש עצמות?"

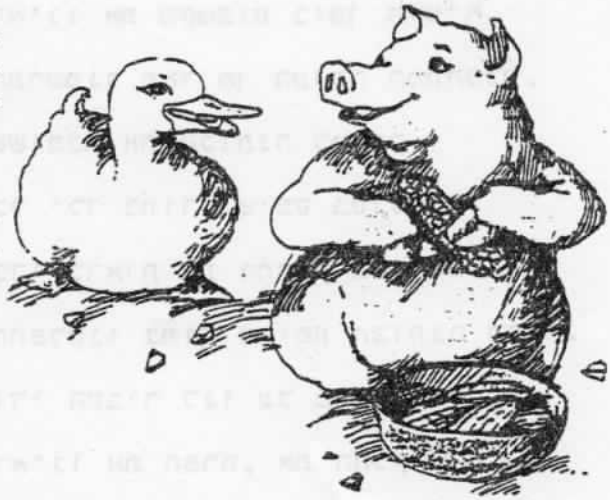
טרי: "כן".

קים: "איך הכניסו אותן לשם?"

המשך בריאת העולם

אמה רחיה יש זנה?

מיה בגש שכבה הם נולדו
 יניב ס אלוהים רחמים שחמתי יהיה זנה
 ברכי נ. הם צדיקים מרגש את הרבובים
 שניי בגלל שאם לא יתקו אהם זנה הם יתנו מלחמות
 קייל נ. אהם יש זנה חנוני אין

אמה רחיה לא מצבנות כמו שאנחנו?

עידו בגלל שאוהבים החיית שפאזט אחיה והפס של רחיה יפתח ונאט ולא יצבר
 ברכי בגלל שהם אוכלים קטן והיא אוסים אולט של בני אדם הם לא ינאים לצבתי כמו בני אדם
 רביב נ. אין אהם ינאים ואין אהם רחיים
 קייל יש אהם שיניים

אמה רחיה לא מצבנות כמו שאנחנו?

נליל בגלל שרחיה אין אהם פניק בגנין - וובני אדם יש זנור
 נעם כמו של בני אדם היה אהם בנה לא יוטו אצטות קולות אין אהם קולות
 זין חרמה זא בני אדם ואנחנו נ. בני אדם יש אהם קול אחר
 בר בגלל נשים של בני אדם הם לא יעלים
 עיני חרמה זא מצבנות אין אהם בנה בגלל נאט שלני
 אשר הם לא יעלים לצבתי נאונ זין אהם אצדום גזרר ה הפה
 האיה יש אהם בנה זא יעלים לצבתי הם בך זוטנים קולות פה רדבור שרם

אמה רחיה יש זנה?

רע נ אכ הם לא יעלים אהם את היתושים והחמקים והם יעשו זרים עקצות
 בן שחמקים לא יעקצו אותם
 אביר שאם יעקצו אותם יתשים
 עומרי הם מקשים זם רחני ה החמקים
 עמית אם יש אהם זנה אכ הם יעלים אצטוד עם רחני שלה

עושים שלום

מתוך "הורים וילדים" מאת נחמה טייכטל

ומפסיקים, אחת ולתמיד, לריב עם הילדים, לכעוס עליהם ולהיקלע למאבקי כוח איתם. הכתבה הבאה תלמד אתכם איך להתמודד עם הילדים בלי להכנע לכל הדרישות שלהם ובכל זאת לשמור על אווירה נעימה בבית.

לפעמים אני מסתכלת על הילד שלי ושואלת את עצמי האם הוא מלאך או שטן. בבית שלנו אין מכות. "אנחנו לא מכים זה את זה ולא את הילד, ובכל זאת, מד פעם הילד מכה אותנו", כך אמרה לי אם לילד כבן שנתיים. איך יתכן, תהתה, שבבית שמשתדל לא להיות אליים ולהתנהג באופן תרבותי ומנומס, הילד מתנהג בצורה אלימה ומכוערת. מה את עושה בעניין? שאכתי אותה. "לפעמים אני דוחפת אותו ומרחיקה אותו ממני או נותנת לו מכה קלה, אך לרוב מסבירה לו ש'בבית הזה לא מכים'. זה הורס אותי. בכל פעם שזה קורה אני מרגישה שנכשלת כאמא בבית הזה מתנהל מאבק כוח בין הילד לבין אחד או שניים מהוריו. זהו מצב שכיח. זירת הקרבות יכולה להשתנות ממשפחה למשפחה, כשנושאי המאבקים השכיחים הם סביב האוכל, שעת השינה או סידור החדר. בכל מקרה, המטרה היא לפגוע בבטן הרכה של ההורים, כיוון שלפי הרגשתו של הילד הוא מצליח להגיע אליהם רק בדרך זו.

איך מתפתחים מאבקי כוח

מאבק כוח הוא מעין מדידת כוחות של שני צדדים יריבים. זהו מעין התמודדות מי יקבע מה ורצונו של מי יעשה. מאבק הוא תמיד בין שני אנשים לפחות. פירוש הדבר שמול כוחו של הילד עומד לפחות הורה אחד שנלחם בו. נכון, הורים רבים טוענים שהם אינם נלחמים בילד, הם מוותרים לו כמעט בכל נושא ובכל זאת הילד מתנהג בצורה איומה. ובכן, הורים הטוענים שהם מוותרים בכל, נכנעים בעצם לילד, וכניעה, כידוע, היא הצד השני של מטבע המלחמה. כי כאשר נלחמים יש רק שתי דרכים לסיים את המערכה, בניצחון או בכניעה. הכניעה שלנו היא הנצחון של הילד ולהפך. לעיתים קרובות המאבקים בין הורים לילדים הם גלויים, כאשר הילד מתפרע, מתחצף, נשכב על הארץ, או כאשר התינוק מכחיל כאשר הוא לא מקבל את מבוקשו מיד, וכל שאר ההתנהגויות "שמעלות לנו את הסעיף", ואליהן מגיבים ההורים בכעס גלוי.

אלא שבמשפחות רבות, דוגמת המשפחה שלעיל, מאבקי הכוח סמויים, מה שאפשר לכנות "יד ברזל בכפפת משי". הורים במשפחות כאלה לא ממש צועקים על הילדים, שלא לדבר על כך שאינם מכים אותם, אך לעומת זאת מסבירים, מנסים לתמוך, מתחנפים או מבטיחים הבטחות ובכל זאת כדי שהילד יתנהג לפי רצונם. כאשר הילד לא מתרצה, הם אמנם מתרגזים, אבל בתוך תוכם, הם מפנימים את הכעס ו"שומרים בבטן". לא מתפרצים, לא מענישים, אלא מנסים בדרכים עקיפות לפתור את הבעיה.

לרוב הם טוענים שהילד לא יודע שההתנהגות שלו פרובוקטיבית או מעוררת רגשות סוערים אצלם. כי, כמו שאמרה לי אם לילד שהתפרע באופן קיצוני בכל פעם שאל הבית נכנס אורח: "אני לא רוצה לעשות מזה עניין כדי שלא לדוש בעניין באופן קבוע וכדי שלא יהפוך לנשק של הילד. עדיף שהילד לא ידע שזה משגע אותנו". ובכן, הילד יודע גם יודע. ילדים, בהיותם תלויים תלות גמורה בהוריהם, מכירים אותם היטב והחיישנים שלהם מכוונים היטב כדי לקלוט כל מצב רוח של הוריהם.

אפשר לומר, שכל גישה המשדרת שילד חייב כמלא אחר רצון הוריו, שהדרישות ממנו לא באות כהצעות שהוא יכול לסרב להן, ושהסירוב להן ייתפש אצל הוריו כמפלה או כניעה מתוך חוסר ברירה, היא מאבק כוח.

מתי זה מתחיל

יש משפחות בהן מאבקי כוח מתחילים עוד כשהילד הוא תינוק. מרגיז אותנו שהוא בוכה, לא נותן לישון (רגש זה מלווה בלא מעט רגשות אשמה), ויש מקרים, לא רבים אמנם, בהם ההורה לא מוכן להיכנע לרצונותיו של התינוק. פגשתי אם שהתעקשה לתלות צעצוע דווקא במקום מסוים מעל המיטה ולא במקום שהיה נראה שהתינוק רצה, כי "הוא לא יקבע לי מה לעשות". לעתים, המאבק נולד עם לידת תינוק נוסף במשפחה. והילד הראשון, שהיה רגיל לקבל יחס מיוחד, מרגיש מקופח, או שהילד המפונק גדל והוריו התעייפו מלספק לו שרותים מסויימים אליהם היה רגיל, ואז הוא מתחיל להילחם בהוריו ולדרוש את זכויותיו.

למה לא כדאי להלחם

ראשית, מהמערכה שאנו מנהלים נגד ילדינו, אנחנו יוצאים לרוב כאשר ידינו על התחונה. זאת כיוון שהילד לא כבול למוסכמות. לא אכפת לו לשכב על רצפת הסופרמרקט לעיני כל תושבי השכונה כאשר הוא רוצה שנקנה לו ממתק, ואילו אנו נעשה הכל כדי למנוע את הבושה.

שנית, האווירה בבית בו מתנהלים מאבקי כוח, היא אווירה לא נעימה של רוגז ושל חשדנות, כי הרי אם אניח את נשקי היריב ינצל זאת ללא ספק ולא חשוב שבמקרה הוא הילד או הילדה שלי. אנשים אשר גדלו באווירה כזאת רואים את החיים כשדה קרב וחיים בצל מלחמה. הם-מלאי כעס וחשדנות, וכל הנוגעים בדבר, במיוחד ההורים, מותשים. אם לילדים בוגרים, שבאה אלי ליעוץ, התלוננה שהיא עייפה מן החיים ואין לה כוח יותר. התברר שהיא מפרשת כל התנהגות של ילדיה ושל האנשים שאיתם היא באה בקשרי מסחר במלחמה נגדה ולא מאמינה, גם לא לילדיה, שהם לא מתכוונים להלחם בה. היא לא מעלה בדעתה שיחסים יכולים להיות "סתם" יחסים טובים ולא של נצחון או כניעה. העייפות שלה מן החיים היא ביטוי של כניעה כיוון שלא ידעה "איך לא להילחם ולא להיכנע", וזהו משפט המפתח שיכול להוביל אותנו למערכת יחסים טובה ותקינה יותר עם הילדים, המשפחה והעולם בכלל.

לא להילחם ולא להיכנע פירושו פשוט להרגיש שמה שאנחנו עושים לא נובע מן הצורך שידינו תהיה על העליונה ושההמנעות שלנו מעשיית דברים לא תהיה מתוך תחושה שהילד ניצח אותנו או שאנו פוחדים מכשלון.

דוגמה למאבק הנגמר בדרך כלל בכניעה היא סצינה שחוזרת על עצמה בחנויות רבות:

הילד מבקש ממתק, האמא אומרת: "לא, אי אפשר, עוד מעט ארוחת צהריים". הילד מנדנד או מתחיל לצרוח, ואז האם, כדי למנוע שערוריה, אומרת: "בסדר, אבל תאכל רק אחרי הארוחה". הילד מבטיח, אך מיד אוכל את הממתק. במקרה כזה לא להילחם ולא להיכנע יהיה לחשוב "האם אוכל להיות עקבית ולעמוד בלחץ, האם אי קניית הממתק מוצדקת או שמא זוהי החלטה שרירותית שלי?" אם אנו מאמינים שבאמת לא טוב לאכול ממתקים לפני האוכל ולא אכפת לנו "מה אנשים יגידו", אז נשאר עקביים לא נכעס על הילד שרצה ממתק, אלא נבין ש**מותר לו לרצות, אבל אנו לא חייבים להיענות לבקשתו**, תוך השתתפות מסוימת בצערו על שנמנע ממנו משהו שהוא רצה.

אם אחת סיפרה שהלכה יחד עם ילדה בת השנתיים וחצי למכולת. הילדה שלשלה באותו יום והיתה אמורה לאכול רק מאכלים מסויימים. הילדה, מתוך הרגל, ניגשה למדף ממתקים ולקחה ממתק. האם הוציאה מידה את הממתק באומרה ש"היום אפשר לאכול ממתקים". הילדה פרצה בצעקות. "ראיתי", סיפרה האם, "את המבטים של בעל המכולת והאנשים שעמדו שם שאמרו, 'איזו אמא שלא מפרגנת לילדה המסכנה. בסך הכל ממתק אחד'. הפעם החלטתי לא להתרשם מזה. אמרתי לילדה, 'נורא חבל שאי אפשר לאכול היום ממתק'. הילדה המשיכה לצרוח וכאשר יצאנו מהחנות, במקום להיכנס לעגלה, התיישבה על הארץ. אז שאלתי אותה, 'תגידי, ענבל, את רוצה לבכות כאן או בבית?' (יש לתת לגיטמציה לבכי, הרי הילדה לפי הרגשתה נפגעה). הילדה אמרה: 'בבית'. קמה מן הארץ והתיישבה בעגלה. בבית העניין כולו נשכח". וזהו המקום להעיר, שיכדים לא מבזבזים אנרגיה על מלחמות אבודות.

איך נמנעים ממאבקים

הימנעות ממאבקי כוח עם ילדים אינה דבר פשוט, אבל יש כמה עקרונות שכדאי לאמץ:

* **לא לנעוץ** - התחמושת של מאבקי הכוח היא הכעס, ולכן מי שרוצה להפסיק להיאבק צריך לנטרל את הכעס. נכון, זה לא עניין קל, כיוון שהיריב שלנו עושה ויעשה הכל כדי להכניס אותנו למעגל הכעס והמאבק. כאשר אנו מחליטים שאנו רוצים להפסיק את מאבקי הכוח, יהיה עלינו כהורים לעשות את הצעד הראשון, או כפי שאמר מי שאמר, "להוציא את המפרשים מן הרוח". כלומר, אף שהילד נושף את הכעס לעברנו, לא יקבל את התגובה לה הוא ציפה. אפשר לעשות זאת על ידי יציאה מן הסיטואציה הפיזית, או כמו שאמרה אם אחת: "פתאום הסתכלתי על הילד הקטן שלי שצורח, ושאלתי את עצמי, עם הילד הקטן הזה אני מנהלת מלחמה? מיד חשתי שהכעס עבר לי".

* **לעשות את הבלתי צפוי** - כמו בין שני מחנות יריבים, שם כל צד מכיר את הצד שכנגד וערוך היטב להתגונן בפניו, כך גם בבתינו בהם מתנהלים מאבקי כוח. למשל, סצינות שחוזרות ונשנות: "שים את הילקוט במקום!", "תעשה את השיעורים על השולחן", "חכה עד שאבא יבוא!". וכל אותם משפטים שנשמעים בכל יום, אותם הילד מכיר ותגובתו אליהם היא התעלמות או תשובה חצופה, ובכל מקרה הוא ממשיך בשלו.

דוגמא: אמא שביום קיץ חם, בחופש הגדול, נסעה במכוניתה עם שני ילדיה. הילדה רבתה פתאום את המוצץ והוא לא היה איתם. האם הסבירה לילדה שאין שום אפשרות שבכביש בו הם נמצאים יימצא פתאום מוצץ, אך זו לא התרשמה מן ההסבר והתחילה לצעוק "את המוצץ!". בקול תוקפני. "הרגשתי", סיפרה האם, "איך שהכעס מתחיל לגאות בי, הרי הסברתי לה והיא ילדה נבונה, אך היא המשיכה לצרוח. כאשר הרגשתי שאני מתחילה ממש לכעוס, נזכרתי שהחלטתי לא להיכנס בשום אופן למריבות מיותרות ושהסברים אינם יעילים, וחשבתי איך אנטרל את הכעס. ואז, התחלתי גם אני לצעוק את המוצץ והזמנתי אותה לעשות כמוני. העניין הפך למשחק ואף פניתי לילדי בן השנתיים בבקשה שיצטרף אלינו. משך רוב הנסיעה צעקנו, והטון של הילדה הפך ליותר ויותר אדיש מצידה ולבסוף, כאשר הפסיקה, הזכרתי לה שעדיין לא גמרנו לשחק. כאשר חזרנו הביתה היינו כולנו במצב רוח רגוע.

* **לאפשר בחירה** - ילד האמון על כוח לא סובל כשאומרים לו מה לעשות, ומצד שני לא יתכן שיעשה ככל העולה על רוחו, ולכן תפקידנו כהורים להעמיד לו גבולות.

לשם כך אנחנו נותנים לו אפשרות בחירה. כאשר אנו מציבים משימות שאינן נובעות משרירות ליבנו או כי "ככה אני אומר", אלא משימות שנדרש לבצען, כמו להתרחץ, לצחצח שיניים, להתלבש, ללכת לגן, לבית הספר וכדומה, אנחנו צריכים מצד אחד להגדיר את הנושא כעניין קבוע ויחיד עם זאת לתת לילד את הבחירה איך ומתי לעשות. לדוגמה: "אתה רוצה להתרחץ עכשיו או בעוד עשר דקות?", "אתה רוצה להתרחץ לבד או שארחץ אותך?".

* לשאול במקום להגיד - מומלץ מאד לשתף ולהתייעץ עם ילדים, על אחת כמה וכמה עם ילדי ה"כוח". זוהי דרך מצויינת לבניית יחסים. יעצתי לאם אחת שהתלוננה שילדתה בת הארבע החלה לפקד על כל העולם, כולל על הוריה, סביה ואחיה הקטן, שתתחיל לדבר לינדה בסימני שאלה, כלומר: מה דעתך? מה את חושבת? כדאי? מה נעשה עכשיו? מה תעשי? לאם היה קשה עם הרעיון הזה כיוון שהיא באה ממשפחה שבה דיברו בלשון ציווי ולאמה היתה תשובה לכל דבר. מרגע שהתחילה בשיטת השאלות, הילדה הפכה בהדרגה פחות תוקפנית ומצווה. השאלות, אגב, הן משני סוגים:

1. שאלות התייעצות עם הילד - ואפשר להתייעץ איתו בכל נושא, בהתאם לגילו (אין פירוש הדבר שצריך לעשות מה שהוא אומר, אלא להתייעץ כפי שמתייעצים עם חברים וידידים, לשמוע דעה ולפעול לפי ההחלטה שלנו).
2. שאלות המעבירות את האחריות לילד - במקום למצוא פתרונות שנראים הגיוניים, מוטב להעביר על ידי שאלה את האחריות לילד. בעניין זה שמעתי סיפור מפי חברה, מנחה של קבוצות הורים: "הילדים והנכדים היו אצלי בארוחת ליל שבת. פתאום התחיל הנכד בן השלוש וחצי לחפש את המוצץ שלו. כאשר לא מצא אותו, החל מיד לבכות ובני המשפחה התגייסו לחפש את המוצץ שלו. בתי, חתני וגם בעלי ירדו על ארבע כדי למצוא אותו. כמעט כרעתי גם אני על ארבע, כאשר נזכרתי מה הייתי מייעצת להורים במצב כזה, ואז פניתי לילד ואמרתי לו: 'תראה איך, אין מוצץ, נורא חבל, אבל מה תעשה?' הילד נאלם דום לרגע ואחרי הרהור קל, אמר, 'אז אני אכך לישון בלי המוצץ' ואני אמרתי, 'כן, אבל זה יהיה לך מאד קשה' והוא, בלי לחשוב, אמר, 'אבל אני אמיץ!'. כאשר מעבירים את האחריות לילד הוא מוצא בדרך כלל פתרונות המתאימים לו ושלא תמיד יתאימו לכל המשפחה, אבל עדיין יהיו הפתרונות של הילד. כך מעבירים אחריות, וזה, לטווח ארוך, יעזור לילד לגדול כאדם עצמאי המחליט החלטות לטוב ולרע.

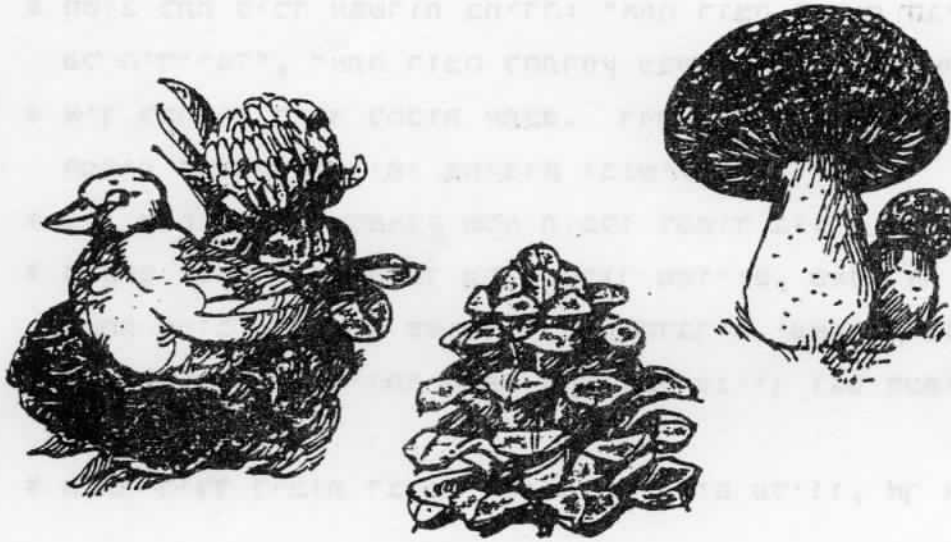
מה לעשות כאשר הילד מכה

בהחלט שאין להרשות ליכד להכות את הוריו, אולם אם דוחפים אותו, מכים אותו בחזרה ויחד עם זאת אומרים לו ש"בבית הזה לא מכים", מעבירים לו מסר כפול ומבולבל. מלבד זאת, ילדים בדרך כלל לא מתרשמים מהסברים ומבינים רק מעשים. ובכן, מה לעשות? כפי שאנו מנטרלים את הכעס, כך יש לנטרל את עניין המכות, ודרך טובה היא "משחק המכות". בכל פעם שהילד מתחיל להכות אותנו, כדאי

לומר: "אני רואה שאתה רוצה לשחק במשחק המכות" ואז להחזיר לו מכה דרך משחק ולהזמין אותו שיעשה זאת לנו. אפשר לסיים את המשחק בחיבוק ובנשיקה או בכל צורה נעימה אחרת.

יש הורים שמדווחים שמשחק המכות יעיל, אך אם אחת שניסתה אותו, סיפרה שהיא נכשלת בו כישלון הרוץ. התברר שהיא משחקת במשחק כאשר היא כועסת מאד על הילד והמשחק בשבילה הוא עוד דרך לגרום ליכד שיתנהג לפי רצונותיה ואמצעי נוסף להכניע אותו.

המסקנה היא שמה שחשוב ביותר בשיטה הוא קודם כל נטרול הכעס ורק לאחריו עשיית מעשה. במידה שאנו ממשיכים לכעוס או מאידך לא עושים שום דבר בשל חוסר אונים, הרי שלעולם נצא ממעגל המאבקים הזה.

איך לא כועסים

מה שיכול לעזור לנו לא לכעוס, הוא המחשבה שלילד מותר לרצות דברים שאינם מקובלים עלינו, אך אנחנו לא חייבים להסכים איתם.

מותר ליכד לרצות ארטיק לפני ארוחת צהריים, לרצות ללכת לישון בחצות, לקפוץ על הספה בסלון כשנעליים לרגליו, לשכב לישון כשהחדר מבולגן ולאכול בידיים, אך אנחנו יכולים להחליט האם זה מתאים או לא. בנוסף, חשוב שנזכור, שכפי שאנו לא יכולים להכריח ילד שיעשה את רצוננו (לעתים זה נראה כאילו זה אפשרי כיוון שהילד נכנע לנו), כך הוא אינו יכול להכריח אותנו לרצות אותו.

חלק נכבד מן הכעס על עצמנו, על ילדינו ועל העולם בכלל טמון באמונה שיש דרך אחת והיא זו המוכרת לנו, הנכונה והצודקת מבחינתנו. אם נכיר בכך שכל דבר יכול להיות אחרת, שאין דרך אחת נכונה לחיות, נוכל להיות הרבה יותר

סבלניים וסובלניים כלפי עצמנו, ילדינו וכלפי החיים בכלל. חשוב גם לזכור שבכל מצב ומצב, לפחות בתחילה, כדאי לעצור רגע ולשאול את עצמנו מה עדיף בעינינו כרגע, שהדברים יתנהלו בדיוק כמו שאנחנו רוצים, או שהיחסים עם

הילד והאווירה בבית, יהיו טובים.

אם ההחלטה מכוונת לאווירה נעימה יותר, נסו לנטרל את הכעס ולפרק את שדה הקרב.

יתכן אפילו שבסופו של דבר, הילד יתנהג כפי שאתם רוצים.

תכל'ס כשעושים שלום

- * ילדים נכנסים למאבקי כוח כאשר המסר של ההורים הוא "אני אחליט ואתה תעשה מה שאני אומר".
 - * ילדים תמיד מוצאים את ה"בטן הרכה" של ההורים ונלחמים במקומות בהם ההורים מתעצבנים במיוחד.
 - * ילדים אינם חייבים לקבל את כל מה שאנו מבקשים מהם, בדיוק כפי שאנו לא חייבים לתת להם את כל מבוקשם.
 - * הדרך להימנע ממאבקים מיותרים היא להגיב לכל בקשה או פרובוקציה של היכד בהבנה וללא כעס, גם אם לא נעתרים לבקשה.
 - * דרך אפשרית לנטרל את הכעס היא להפוך סיטואציית מלחמה למשחק או שעשוע.
 - * חשוב לתת ליכד אפשרות בחירה: "אתה רוצה לעלות הביתה לבד או שאקח אותך על הידיים?", "אתה רוצה להתרחץ עכשיו או בעוד עשר דקות?"
 - * אין להרשות ליכד להכות אתכם. דרך יעילה להתמודד עם הבעיה היא להפוך את המכות למשחק ולסיימו בחיבוק ובנשיקה.
 - * אין טעם להיכנס למאבק שלא תוכלו לעמוד בו.
 - * כשאתם נלחמים עם היכד על עיקרון מסוים, שאלו את עצמכם האם העיקרון באמת חשוב או שאתם פשוט רוצים שהדברים יעשו רק על פי דרככם.
 - * כדאי לזכור שיש יותר מאמת אחת לכל עניין וגם דעתו ורצונו של היכד נחשבים.
 - * מותר ליכד לרצות דברים שאינם מקובלים עלינו, אך אנו לא חייבים להסכים.
- * מומלץ לתלות על המקרה.

תודה

ילדי גן רימון מודים מאד
מאד לכל הסבים והסבתות
שתרמו מכספם וקנו שני
ספרים לגן!
הקשר אתכם חשוב לנו מאד.

אל

(מתוך "יש לי סוד" מאת מרים ילן שסקלים)

אל תשאל יותר מדי,
 אין עכשיו לאבא פנאי!
 אל תרוץ אל הבאר!
 אל תקפץ מעל גדר!
 אל תפכה את אחותך -
 היא קטנה, קטנה ממך!

אל, ואל, ואל, ואל!
 מי תמציא אותך בכלל?

יש מלים כל-כך טובות:
 יום הולדת... סוס... או שוט...
 וישנן רעות מאד,
 למשל לישן, ללמוד...

אה מלה אחת קצרה,
 אין בה טוב ואין בה רע,
 המלה הזאת היא אל,
 לא תרגיש בה כלל וכלל -
 היא רעה מן הרעות,
 היא גרועה בין הגרועות!

נשים וקריירה

במסגרת לימודיה של אלינועה בר דוד, הגישה עבודה בקורס נשים וקריירה. בעבודה מרתקת זו, יש סקירה כללית על הקיבוץ, השינויים, המבנה התברתי, מקומה של האישה והמשפחה, השינויים במעמד המשפחה בקיבוץ, על בקשת האימהות להאריך את חופשת הלידה מעבר לשלושה חודשים. כאן נציג חלק קטן משאלון שהציגה אלינועה ל-20 נשים שנבחרו מהקיבוץ מגילאים שונים ומקצועות שונים. וזה הסיכום:

שאלה מס' 1 - משפחה מול קריירה

15 נשים מעדיפות להתמקד במשפחה.

5 נשים מעדיפות לפתח קריירה.

20 בסה"כ, מתוכן 12 אמרו שהיו מעדיפות לשלב את שני התחומים.

שאלה מס' 2 - לפתח קריירה כחשיבות ראשונה או להשאיר עם התינוק מעל 3

חודשים בבית

12 מעוניינות להשאיר עם התינוק תקופה ארוכה ולוותר על פיתוח קריירה.

8 מעדיפות לפתח קריירה כחשיבות ראשונה.

שאלה מס' 3 - האם מרוצות מהחינוך הקיבוצי?

20 מרוצות מהחינוך בגיל הרך אך חלקן לא מרוצות מהחינוך המשלים בבית הספר.

שאלה מס' 4 - שוויון בין המינים?

4 נשים מרגישות שיש שוויון.

16 נשים טענו שאין שוויון בין המינים והתחרות קיימת בעיקר בענייני עבודה.

מי שמעוניין לקרוא את העבודה במלואה, מוזמן לגשת לאלינועה.

מומלץ!

מפי הטרי:

עמית: "אני אגיד אותך לאבא

שלי והוא יקח אותך

לבית הסוהר".

עדי שפרונג: "ואני אגיד אותך

לאבא של יניב".

בסוכות-

רננה (3): "הבאתי את ארבעת המינים".

לפיד (3): "גם אני הבאתי קורנפלקס".

מה לכה גייה ?

רע לך משהו ששוחים - סרטנים וסוסים ים חיים באיים.
עדי לך בנינה.
נעם לך משהו שקושים.
אשר יש באיים בקלי חיים.
דין יש באיים כבישים.
אביר הם קבירים.
שיע לך משהו שיש בלדה אונתן זנק שט. רזאן משהקים איתן.
האיה בלשונים חיים באיים.
כליל אים יבלום זהות חיים מה זפילת קנים.
עמית אים לך מקלה.
שמרי בולפין ת באוקיינוס - אוקיינוס לך ים.
בר חזקות חיות באיים.
הדר ט' פות של אים.

מה לאת אבמה ?

מיו לך יש מאפש. עכרת ג'ו.
יניב אבמה לך משהו יש.
דור אבמה לך בטי.
הל באבמה שותלים פרחים - חם במוז - לך יתכנאק.
בורק לך חם.
יובל לך יש כמא זמן.
ירוק בורכים לך מאלים לך באבמה.
קיל יש אבמה קשה.
שני החנים לך אבמה.
יאו אבמה לך אני - לך אני חום.
שיה אבמה לך כותח פ בקוץ כפ נוטא חם אלה בותח.
יובל אפש חקפול איה. ודיל זין מתענחת, היל יבשה, ואפש לך עכרת איה ואפש זכוד ח'יה.
אופיר אפש זחפוב בה ים אפש עשתיל בה.
רבי היל יבשה אפש עכרת איה, איהבשה אפש לרסרס לך זכ מלמים אום באבמה לערז אומים אונת.
שידו אבמה בזבז חום, חופרים בה, אשתלים בה רבדים ומכפיים איתיה.

